

štetiti svoga saveznika dužda Vitala Falijera time, da mu je 1085. ustupio sva svoja „prava“ na Hrvatsku i na dalmatinske gradove. Razumije se, dužd se morao zadovoljiti pukim naslovom vladara „Dalmacije i Hrvatske“, ali ipak htjede time da javno označi svoje političke ciljeve. Uto umre Robert Guiskard, a savez se hrvatsko-normanski raspade; no još teži udarac bješe za kralja Dmitra Zvonimira smrt pape Grgura VII. (1085), kojom izgubi najjaču potporu svoju.

Ovi ratovi izazvaše u Hrvatskoj veliko ogorčenje i nezadovoljstvo, koje je povećavalo još i to, što se za vladanja Zvonimirova stao javljati sasvim nov pravac i u unutarnjem životu države hrvatske. Dosadašnje župane uzeše zamjenjivati knezovi (comites) po zapadnom feudalnom uzoru, a banska čast kao da i nije bila popunjena, jer se za njegova vladanja uopće nijednom prilikom ne spominje ban, ali se zato navodi (1086) u jednoj ispravi neki Pribimir kao „kraljev namjesnik“ (vicarius regis). Nadalje se kralj okružio poglavito Latinima, najradije stolovao u Solinu, a spljetskoga nadbiskupa Lovru smatrao je svojim „duhovnim ocem“. Tuđinski upliv unosila je u zemlju zacijelo i Zvonimirova žena Jelena, koju su Hrvati zvali Lijepom, dok je položaj kraljev zacijelo samo pogoršala prerana smrt jedinoga mu sina Radovana (poslije 1083.).

Smrt Zvonimirova. Ali u najtežu kušnju stavile su Zvonimirovu politiku znatne promjene na Istoku. Godine 1087. potukoše Pečenezi bizantinskoga cara Aleksija ametice kod Silistrije na Dunavu, pače oni provališe u carstvo sve do samoga Carigrada. U isto doba udare na nj s istoka Seldžuci (Turci), tada gospodari sv. groba u Jerusalimu, i otmu mu neka maloazijska mjesta. U toj tjeskobi car se obrati na katolički zapad za pomoć, naročito na papu Urbana II., s kojim se izmiri. Više je nego vjerojatno, da se u sporazumu s papom potom obratio car Aleksije i na Zvonimira za pomoć, ističući kod toga, da će propašću Seldžuka biti spasen za čitavo kršćanstvo „grob Gospodnji“. Hrvatski kralj bješe veoma sklon odazvati se carevoj i papinoj molbi te sazove u tu svrhu 1089. sabor na Kninskom polju. No većina Hrvata ne htjede da zna za taki rat daleko na istoku, a u korist tuđega vladara, nego sasiječe na samom saboru svoga kralja. Nesrećni kralj sahranjen bi potom u stolnoj crkvi kninskoj pred glavnim žrtvenikom.